
MONS KALLENTOFT

VĚTRNÉ DUŠE

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

BRNO 2016

MONS KALLENTOFT VĚTRNÉ DUŠE

MONS KALLENTOFT

VĚTRNÉ DUŠE

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

ISBN 978-80-7491-732-5 (FORMÁT PDF)
ISBN 978-80-7491-733-2 (FORMÁT EPUB)
ISBN 978-80-7491-734-9 (FORMÁT MOBIPOCKET)

Vindsjälär

Copyright © Mons Kallentoft, 2013

First published by Forum, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Translation © Marie Voslářová, 2016

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016

(elektronické vydání)

PROLOG

[VÍTR]

Prsty kolem krku. Ruce.

Tisknou.

Silně, silněji, nejsilněji.

Pod nebeskou klenbou plynou vzdušné proudy a setkávají se mezi hvězdami, rodí se z nich chladný, ostrý vítr, který se blíží k zemi a všechno živé, co dlí v hustých lesích, zahání do úkrytů. Prodírá se mezi smrky a borovicemi, mezi černobílými břízami. Rve mech, odírá kůru z kmenů a stromy se diví: Tohle že je léto?

Vítr klesne k zemi.

Zčeří hladinu jezera Roxen, prožene se po polích a pláních, zamíří kolem zářících dálničních lamp, zchátralých obchodních domů a řady paneláků z konce šedesátých let, kolem tratě a činžovních domů až ke světlům v centru města a dlážděným ulicím, po nichž se teplou nocí ubírá jen pár nočních chodců.

Je tu park a dům s červenou cihlovou fasádou. A právě tady se chladný vítr protáhne dovnitř, zmenší se a proklouzne škvírou v okně. Chvíli se zdrží. V místnosti je cítit pach smrti, pach odžitého života, který se chýlí ke konci.

Ústa lapají po dechu i navzdory únavě, navzdory prstům, které čím dál pevněji svírají krk.

A vítr, který se před chvílí zrodil pod hvězdnou nebeskou klenbou, se skrčí. Nechá se nasát do plic, do neznámého těla, stane se posledním nádechem, který je naplní, změní se ve vzpomínky, v násilí i laskání, a srdce přestává tlouct a vědomí vyklouzne ven, do černě, která se stane jasnou zářivou bělí.

Prsty svírající krk zbělaly.

Ale teď se uvolňují.

Už dýchá jenom smrt.

Strach přestal existovat. Stejně jako náhoda.

Vítr naslouchá hlasu, který může slyšet jen on:

To já tam ležím.

Je konec?

Bylo tam tolik slov. Unavovala mě. A přesto bych je chtěl zpátky.

Slunce se zvolna sune nad horizont, probouzí město, oživuje pachy odumírajícího léta. Smradlavé zbytky v popelnících, chlor v bazénech, tisíce kvetoucích rostlin.

Blížící se bouře. Prsty, které se sevřely kolem krku.

Čí prsty? Kolem jakého krku?

Ostrý vítr se stahuje do ústraní a ráno se rozhostí klid. K domu u parku se blíží mladá žena, pomalu kráčí šerem počínajícího dne.

ČÁST 1.

LÁSKA NA
PŘÍDĚL

1.

ÚTERÝ 10. SRPNA

Tove dýchá. Prochází ulicí Drottninggatan. Užívá si, jak jí plíce plní teplý letní vzduch.

Průčelí domů z přelomu století se v probuzených slunečních paprscích podobají kulisám z písku.

Je teprve čtvrt na sedm.

Měla by být unavená, ale není.

Tělo je vzhůru, hlava taky a Tove cítí svěžest, jako by ji skrz-naskrz naplňovala chuť do nového dne, hlad, jaký člověk cítí, jen když ví, že bude dělat něco smysluplného pro ostatní.

Ve vzduchu není ani stopa po chladu, necítí ho ani v tenkých letních šatech. Tohle léto je teplé. A slunečné. I když nepanují tak šílená vedra jako před pár lety. Nemá sílu myslet na to, co se tehdy stalo. Nechala to za sebou.

Máma ještě spala, když Tove odcházela z domu. Má namířeno na brigádu do domova důchodců Cherub. Nejdřív tuhle práci nechtěla vzít, radši by obsluhovala v nějakém butiku nebo v knihkupectví. Ale nakonec už jiná možnost nezbyvala.

A hned první den Tove zjistila, že se ocitla na tom správném místě, že je jí s dědečky a babičkami dobře, i když občas dokážou být zlomyslní a dost nároční. Některé procedury jí ze začátku připadaly nechutné, ale rychle si zvykla. Naučila se vytěsnit pocity hnusu a prostě zadek utřít, a když výkaly příliš páchnou, zadržet dech nebo dýchat ústy.

Všichni obyvatelé Cherubu mají nějaké tělesné potíže, ale myslí jim to víceméně jasně. V jejich pohledech se odráží stud za vlastní bezmoc. Je to pro ně mnohem horší než pro mě, myslí si Tove.

Tihle staří lidé potřebují pomoc, zasluhují si ji a já jim chci co nejvíc usnadnit, aby ji mohli přijímat a žít.

Nic složitějšího v tom vlastně není.

Uvědomuje si, že jestli se jí dostane dlouhého života, sama se jednoho dne ocitne na jejich místě, v podobné posteli a stejně odkázaná na cizí pomoc. A v téže situaci je i její strýc Stefan, v ústavu v Hälsinglandu. Včera večer se znovu ptala mámy, kdy ho zajedou navštívit, ale máma nechtěla nic slíbit. Jako obvykle.

Tove se drží poblíž průčelí domů na Drottninggatan, co nejdál od silnice, po které rachotí ranní autobus k Univerzitní nemocnici.

Slunce ji pálí do holých nohou a ona si vybaví vzpomínku z doby, kdy byla malá. Nějaké koupaliště. Křik a povyk a tělo, které po pobytu v chladné vodě žíznilo po hřejivých paprscích.

Zamyslí se nad obyvateli domova.

Tyra Torstenssonová.

Devětaosmdesát let. Ztřeštěná, ale okouzlující, napůl slepá a téměř hluchá. Nejistá při chůzi, milá a vděčná, snad až moc pokorná. Dříve dělala sekretářku jakémusi právníkovi. Prožila si trápení jako málokdo, ale pokaždé se zase zvedla na nohy.

„Tyro, spíte ještě?“ musí Tove zakřičet pokaždé, když starou dámu budí z jejího odpoledního spánku.

Weine Andersson.

Sedlák. Starý a unavený, každý kloub v těle poznamenaný těžkou dřinou. Přesto si nikdy nestěžuje. Dokonce ani na jídlo. Když ho přijdou navštívit děti — což se děje často —, jednají s ním s respektem.

Viveka Dahlgrenová.

V pokoji má nádherné obrazy od Johana Krouthéna a v nočním stolku láhev portského. Je vdovou po biskupovi, zůstala sama, jejich tři děti se odstěhovaly daleko od Linköpingu. Do chvíle, než její tělo řeklo dost, pracovala jako dobrovolnice místní charity. Pak ale začala mít potíže s rovnováhou.

Paní Dahlgrenová se občas chová dost podivně, přemýšlí Tove. Dívá se na mě i na ostatní svrchu, na všechno nadává a vyžaduje servis, na který není čas, ale myslím, že se prostě cítí osamělá.

Jak může člověk zůstat takhle sám, i když má potomky? Co vede děti k tomu, že ho opustí? Že zmizí.

Vivece je teď devadesát dva let. Velká většina jejích přátel je po smrti. Není, kdo by ji podržel za ruku, ruku s tak tenkou kůží. My zaměstnanci na to nemáme čas.

Dokázala bych opustit mámu? napadne Tove, když přechází ulici.

Možná že jsem to udělala, když jsem odešla na školu do Lundsbergu.

Když je Tove v létě doma, raději bydlí u mámy. S tátovou mladou přítelkyní si moc nerozumí. A tátův dům je navíc daleko od města.

Z obyvatel Cherubu má nejraději Konrada Karlssona.

Je to bojovník. Hodně sečtělý. Dělník, který se sám vypracoval. Když si měl začít užívat důchodu, postihla ho těžká mrtvice a ochrnul na polovinu těla.

Ale ne duše.

Vidí před sebou jeho vrásčité obličej. Chtěla by u něj posedět, ale čas na to má jen málokdy. Chtěla by si s ním povídat, sledovat, jak poslouchá, co má Tove na srdci, jak působí, že má všechn čas na světě jen pro ni. Chtěla by ho vidět přikyvovat, zamýšlet se a potom by si vyslechla jeho dobré rady ohledně toho, co ji právě trápí.

Konrad na rozdíl od mámy poslouchá doopravdy. Je hezké moct se svěřit starému člověku, pomyslí si Tove.

Konrad Karlsson.

Tělo má zesláblé, ale jeho mysl dokáže tnout do živého. To on napsal ten dopis do *Correnu*, kolem kterého se strhl takový poprask. V deseti bodech poukázal na problematické poměry, jaké v Cherubu panují, na to, že je kvůli úsporným opatřením péče nedostatečná, a to jen proto, aby si provozovatel zařízení — firma Merapi — přišel na větší zisky.

Poslední týden působí Konrad unaveně, jako by mu vedra dávala opravdu zabrat.

Hlavně ať ho neudolají.

I Stefanův ústav teď vlastní Merapi. A péče se tam zhoršila. Dobří ošetřovatelé dali výpověď. Tove na to nechce myslet. Sama teď pro Merapi pracuje. Ale vlastně to cítí jinak: pracuje sama pro sebe. Jenže je součástí problematické firmy, ať chce, nebo ne.

Tove se blíží k parku, rozeznává koruny bříz a cítí vůni letního Linköpingu.

Bujícího, plného života.

Jako by si všechno živé užívalo tepla a slunce. Ale tu a tam Tove vdychne pach rozkladu, důkaz, že se ho město nedokáže tak docela zbavit, že život a smrt jdou vždycky ruku v ruce.

Doma v mámině bytě taky něco páchne.

Nejdřív to cítily jen občas, ale teď se jim to připomíná neustále. Zápach něčeho odumřelého. Nasládlý, dusivý odér. Snažily se zjistit, odkud vychází, ale nepodařilo se jim to. Napadlo je, jestli něco nehnije v odpadu dřezu, ale pak k němu přičichly a nic necítily. Totéž se opakovalo se sprchou. Zkoušely nechat všechna okna zavřená pro případ, že by pach přicházel zvenku.

Někdy je silnější, jindy slabší, ale nikdy nemizí úplně.

Mozek si na něj vždycky po chvíli zvykne, ale člověk o něm stejně pořád ví a nenechává ho to v klidu.

Jak je asi cítit džungle?

Tove plánuje po prázdninách pracovat jako dobrovolnice. Ve Rwandě. Hlásí se i na různé vysoké školy, ale doufá, že vyjde Rwanda. Mámě o svých plánech neřekla, ačkoliv ví, že by ji to zajímalo. Ale určitě bude šílet, až to zjistí.

Máma. Jestlipak už je vzhůru?

Už skoro rok se nedotkla pití. Od té doby, co se rozešla s Peterem. Je teď sama a působí klidně. Jako by se s ní něco stalo, když tehdy ve Vietnamu řešila případ zmizelé holčičky. Zdá se, že je téměř utlumená.

Cvičí a pracuje a nevypadá ani frustrovaně, ani spokojeně.

Prostě je, což se jí moc nepodobá.

Mami, děsí mě, že to působí, jako by ses rozhodla spokojit s přežíváním.

2.

Malin Forsová se v posteli protahuje. Rukama se dotkne zdi, propne špičky, jako by měla kolem zápěstí a kotníků řetězy, za které táhnou koně.

Ale nic se nestane. Tělo zůstává ztuhlé.

Slyšela Tove odcházet, ale předstírala, že spí, nedokázala s ní tak brzy ráno mluvit.

Je příjemné mít ji doma, aspoň na léto. Tove dostala od Toma kopačky. Zřejmě nakonec pochopil, že se nehodí, aby bohatý synek z Östermalmu chodil se studentkou, která jako jediná na internátu pobírá stipendium. A co by si s ní počal teď, když dostudovali a už nezůstávají celé týdny zavření uprostřed lesů?

Zdá se, že Tove to nese dobře, i když o tom nechce mluvit. Možná se využívali navzájem, navzájem si pomáhali, aby pro ně byl život na internátu snesitelnější. Tove už nic nevykládá o značkových botičkách ani o kabelkách a šatech. Jako by znovu našla své dřívější já, stala se zase tou chytrou, empatickou holčkou, kterou vždycky byla navzdory chaosu, v němž po velkou část svého dětství a dospívání žila.

Jsem pyšná na to, co teď dělám.

Pečuje o staré lidi. Bez reptání, skoro s radostí. Pro většinu mladých lidí je to práce na houby, ale pro Tove ne.

Malin si přetáhne příkrývku přes hlavu.

Schovává se před světlem, které dovnitř proniká mezi žaluziemi.

Ale tenká příkrývka světlo nezastaví, nedopřeje Malin temnotu, spíše se zpod ní zdá všechno ploché a beztvaré, jako by se ocitla

ve svém malém světě, jehož nebe tvoří bavlněná látka, co potřebuje vyprat.

Tove.

Její pohledy u snídaně. Nebo večer na pohovce.

Pohrdáš mnou, pomyslí si Malin. A já tě chápu.

Nadechne se dusného vzduchu pod dekou, cítí ten zápach v bytě, ale slabě, jako by ho jen tušila, jako by byl někde na hranici jejího vnímání. Nemá sílu myslet na Tovino chaotické dětství, nemá sílu zneklidňovat se tím, že Tove obětovala. Stejně už je pozdě. Malin se snaží zůstat v jakési poloze nula, ve stavu, kdy může rozhodovat o svých pocitech, místo aby tomu bylo naopak. Chce zůstat na místě, kde plíce plní vzduch, aniž by ona sama musela dýchat. V tomhle rozpoložení se nachází od návratu z Vietnamu.

Ale nemůžu tu takhle dál ležet.

Ve své jeskyni.

Pod plátěnou nebeskou klenbou.

Musím vstát.

Vyrazit na stanici.

Možná si ještě nejdřív zaběhat.

Utéct nočním můram. Probrat tělo, proběhat se k životu.

Tove otevře branku do parku. Vejde a znovu se pozastaví nad tím, jak jsou tu krásně udržované záhony, jak se tu daří bujné trávě.

Skrz stromy a keře pohlédne nahoru na velký trávník před letním pódiem. Ví, že její kamarádi, kteří chodili na gymnázium tady ve městě, tu měli závěrečnou oslavu, že tu určitě kouřili trávu a souložili mezi stromy na návrší. Popíjeli zteplalé pivo. V jejich vzpomínkách je však studené a dobré.

Na rozcestí odbočí, pod nohama jí křupe šterk. Na hřišti ještě nejsou žádné děti, ale jistě se brzy ukáží. I horní hřiště na plážový volejbal dosud zůstávají pustá. Dědečkové a babičky z Cherubu rádi sedávají na velkém balkonu a dívají se na hrající si děti. Poslouchají pokřikování volejbalistů. Když jim to počasí dovolí, vydrží tu celé hodiny a pozorují okolní ruch, vychutnávají si halas a veselý výskot.

Cherub postavili v osmdesátých letech.

Tři poschodí těžkých červených cihel a jasně červené, modré a žluté okenní a dveřní rámy z hliníku. Tove už budovu vidí skrze koruny bříz a vysoký živý plot, který lemuje štěrkový chodník a vede až ke skleněnému přístřešku u vchodu.

Pracovat tu na plný úvazek musí být šilný záběr, pomyslí si. Potřebovali by tu dvakrát tolik personálu. Alespoň když je největší nápor, což je skoro pořád.

Ředitel a zakladatel pečovatelské firmy bydlí tady ve městě a společnost tu má i své sídlo. Tove ví, že neskutečně vydělává. Když se pečovatelské a zdravotnické služby začaly privatizovat, odkoupila firma od kraje spoustu zařízení. Získala je lacino. Podle mámy až moc lacino. „Zatracení zloději,“ rozčilila se jednou, když si přečetla článek o zdravotním středisku Berga, které Merapi rychle přeprodala dál za dvacetinásobek původní ceny. Že článek napsal její bývalý, Daniel Högfeltdt, celou věc nijak nezlepšovalo.

Kolik tomu řediteli může být? Pětačtyřicet. Ale vypadá na padesát. Přinejmenším. Potkala jsem ho v Cherubu, když jsem tam začínala. Jak že se jmenuje?

Nevzpomíná si. Ale procházel se tam v lesklém šedém obleku a tvářil se, že kontroluje provoz. Souviselo to s jedním z Konradových dopisů. Ředitel s sebou měl elegantní manažerku pro vnější vztahy, která ho fotila na iPhone. Bylo zjevné, že o tom, jak funguje pečovatelský dům, nemá ani ponětí. Na chodbě ve druhém patře objal Tove kolem ramen a řekl: „Vy přece našim seniorům vycházíte maximálně vstříc, ne?“ A Tove si uvědomila, že mohl stejně dobře říct „zákazníkům“.

Manažerka si je vyfotila a Tove potom našla snímek na stránkách firmy.

Hans Morelia.

Tak se jmenuje.

Kašli na něj.

Tove stiskne studenou kliku. Vnímá, jak vůni letního rána a rosy usychající v trávě střídá vůně úklidových prostředků a žívota, který pomalu a zároveň rychle vyhasíná.

Tyře i Vivece, Konradovi i Weinemu.

Jestli jim dokáže trochu zpříjemnit dny, může léto považovat za dobře strávené.

3.

Brzy ráno je na střelnici vždycky klid.

Z krematoria u Lilla Aska o několik kilometrů dál zatím nestoupá žádný kouř. Ještě se tu nespalují těla, mysl neznepokojuje slabý pach zuhelnatělého lidského masa.

Slyšet není nic než ptačí cvrlikání a tlumený hukot ranního provozu kdesi za polem a hustými březovými hájky.

Je příjemné být tu brzy ráno.

Vplížit se sem, ačkoliv nejsem členem. Vystřílet do pevných terčů několik zásobníků.

Kdo si členství může dovolit?

Někdy střílím na ptáky, na veverky, ale nikdy se netrefím.

Nechci je zasáhnout.

Možná jen trochu zranit, vyděsit je, stejně jako chci vyděsit tu svini.

Uvnitř mě spaluje horečka, musím ji ze sebe vystřílet, za osamělých rán, jako je tohle.

Stisknu spoušť. Představuju si, že tam u valu vidím zkrvavený obličej.

Nikdy mě tu nikdo nenašel.

Střílím.

Sleduju vyděšené ptáky, jak ulétají k modrému nebi.